

İLKOKUL VE ORTAOKUL ÖĞRETMEN VE YÖNETİCİLERİNİN 4+4+4 EĞİTİM SİSTEMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ (SİİRT İLİ ÖRNEĞİ)

Cevdet EPÇAÇAN (*)

Öz

Bu araştırmanın amacı ilkokul öğretmen ve yöneticilerinin 4+4+4 eğitim sistemi hakkındaki görüşlerini belirlemektir. Ayrıca 60 ayını dolduran çocukların ilkokula gönderilmelerinin, uygulamada ortaya koymuş olduğu olumlu veya olumsuz sonuçlara ilişkin öğretmen görüşlerinden yararlanmak amaçlanmaktadır. Araştırmanın amacı doğrultusunda betimsel araştırma yöntemine başvurulmuştur. Araştırma hem nicel hem de nitel boyutlara sahip olduğundan aynı zamanda bir karma araştırma örneğidir. Araştırmanın veri toplama aracı olarak da anket ve görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Siirt ili merkezindeki farklı sosyo – ekonomik ve kültürel çevrelerde bulunan ilkokul ve ortaokullarında görevli olan bütün öğretmenler ve okul yöneticisi oluşturmuştur. Araştırmanın örnekleme olarak seçkisiz örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilen ve random örnekleme yöntemine başvurulmuştur. İl merkezindeki 2500 civarındaki öğretmenin yaklaşık %35'ine ulaşılmış ve 535 katılımcıdan yazılı görüş alınmıştır. Görüşme verilerinin analizinde nicel veriler için SPSS paket programından yararlanılmış; nitel veriler için de içerik analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular ışığında yeni eğitim sisteminin uygulayıcıları olan öğretmen ve yöneticilerin 4+4+4 eğitim sisteminin hem güçlü hem de zayıf yönleri konusunda görüşlere sahip oldukları ve sorunlara ilişkin çözüm önerileri sundukları saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: 4+4+4 eğitim sistemi, 6 yaş, öğretmen görüşleri, okul yöneticisi.

Opinions of Primary and Secondary School Teachers and Administrators on the 4 +4 +4 Education System (Siirt Sample)

Abstract

The aim of this study is to determine the opinions of primary and secondary school teachers and administrators on 4 +4 +4 education system. Another purpose is to obtain and utilize the opinions of teachers about negative and positive results of registering the children completed 60 months to primary school in this new system. Descriptive research method was applied for this study. The study is an example of a mixed research since it contains both quantitative and qualitative research aspects. Written interview form was used as data collection tool. The universe of the research consists of all primary and secondary school teachers and administrators working in different schools of Siirt with different socio - economic and cultural level. Random sampling methods which are easily accessible were applied for the research. Nearly 35% of the 2500 teachers working in the center of the city were consulted and 535 written forms were submitted from the participants. SPSS was used for the analysis of quantitative data and content analysis was utilized for the analysis of qualitative data obtained from interview. In the light of the findings it has been determined that teachers and administrators who are the practitioners of the 4+4+4 education system think that there are both strong and weak aspects of the system and they recommend solutions for the problems of the new system.

Keywords: 4 +4 +4 education system, 6 years, opinions of teacher, school administrator.

*) Yrd. Doç. Dr., Siirt Üniversitesi Eğitim Fakültesi (e-posta: epcacan@gmail.com)

Giriş

Çağımız hızlı bilgi teknolojisiyle beraber eğitim sistemlerinde, öğretim programlarında uygulanan eğitim modellerinde de değişime ve çağın gereklerine uyum sağlayabilme yolunda değişiklikler ve yenilikler yapılmaktadır. Türk eğitim sistemi milyonlarca öğrencisi, yüz binlerce çalışanı ile eğitim modelleri ve eğitim programlarında değişiklik yapma, eğitimde yeni reformlar gerçekleştirme çalışmalarıyla sürekli gündemdeki yerini almaktadır. Eğitimde yapılan reformların bir kısmı toplumdan ve eğitim camiasından olumlu tepkiler alınırken bazılarının da toplumdan ve eğitim dünyasından sert eleştiriler aldığı da görülmektedir.

Toplumdan ve eğitim camiasının tüm kesimlerinden farklı tepkiler alan yeniliklerden biri de toplumda 4+4+4 olarak bilinen 6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'dur. 4+4+4 eğitim sistemi, zorunlu eğitim 8 yıldan 12 yıla çıkararak toplumda okullaşma oranını artırmayı ve okullaşmada bölgesel farklılıkları ortadan kaldırmayı amaç edinen bir sistem olarak tanımlanır. MEB tarafından Kamuoyunda 4+4+4 olarak bilinen ve zorunlu eğitimi 12 yıla çıkararak kanunla eğitim sisteminde başlayan yeni dönemin iki temel amacından birinin toplumun ortalama eğitim süresini yükseltmek, diğerinin ise eğitim sisteminin bireylerin ilgi, ihtiyaç ve yeteneklerinin gerektirdiği yönlendirmeyi mümkün kılacak şekilde düzenlenmesi olduğu belirlenmiştir.

Yine MEB (2012) tarafından 4+4+4 eğitim sistemi ile 12 yıllık zorunlu eğitime gelişmiş dünya ülkeleri ile Türkiye'nin eğitim sistemi arasındaki farkı kapatma, eğitim süresini artırarak lise ve üniversite mezunu insan sayısını artırma gerekçesiyle başvurulduğu belirtilmiştir. Avrupa Birliği ülkelerinde 2020 yılına kadar lise mezunu öğrenci yüzdesinin %90 olması hedeflendiği gerçeği MEB'in de lise eğitimi zorunlu hale getirmesini gerekli kıldığı vurgulanmıştır. Yine MEB tarafından 4+4+4 eğitim sistemine geçişini önemli sebeplerinden biri de eğitim sistemini demokratikleşme ve esnekleştirme arzusu olduğu vurgulanmıştır. 4+4+4 eğitim sistemi ile değişik kademelerdeki seçimsiz derslerle öğrencilerin eğitimden beklentileri, sosyal ve kültürel talepleri karşılanması hedeflenmektedir. 12 yıllık zorunlu eğitimle öğretim kademeleri 4'er yıldan oluşan ilkökul, ortaokul ve lise kademelerinden oluşan bir yapıda düzenlenmiştir.

4+4+4 eğitim sistemi uygulanmaya karar verildiğinde ve uygulanmaya başladıktan sonra, başta öğretmenler olmak üzere, siyasi partiler, eğitim sendikaları, doğrudan veya dolaylı olarak eğitimle ilişkili olan tüm kesimler tarafından farklı şekillerde tepkilerle karşılanmıştır. Bu çalışma ile de MEB tarafından belirlenmiş olan gerekçe ve hedeflerle uygulamaya konan 4+4+4 eğitim sistemi hakkında bu sistemin esas uygulayıcıları olan öğretmenlerin görüşleri alınmak istenmiştir.

Araştırmanın Amacı ve Yöntemi

Bu araştırmanın amacı 2012 -2013 öğretim yılından itibaren uygulamaya konan 4+4+4 eğitim sistemi hakkında bir Siirt il örneği hazırlamak ve Siirt'teki ilkökul ve orta-

okul öğretmen ve yöneticilerinin görüşlerini betimlemektir. Bu amaç doğrultusunda var olan durumları betimlemeye çalışan tarama yöntemine başvurulmuştur. Bilindiği üzere, tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan yaklaşımlardır. Tarama modellerinde araştırmaya konu olan olay, birey veya durum koşulları içinde olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2009, s. 77). Bu çalışmada var olan bir durum, ilkokul ve ortaokul öğretmen ve yöneticilerinin 4+4+4 eğitim sistemi hakkındaki görüşleri analiz edilmiştir. Araştırma aynı zamanda bir “karma araştırma örneğidir. Karma çalışmalarda nicel ve nitel veri toplama teknikleri ya aynı anda ya da birbirini takip edecek şekilde düzenlenir (Balcı, 2009, s. 44). Bu çalışmada da ilk aşamada çoktan seçmeli sorular içeren ikinci aşamada da açık uçlu sorulardan oluşan bir veri toplama aracı kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak hazırlanan görüşme formu konu ile ilgili alan yazın taraması yapıldıktan sonra hazırlanmıştır. Siirt Üniversitesi’nde görevli üç eğitim bilimleri uzmanı tarafından incelenmiş olan görüşme formunun hem kapsam hem de görünüş geçerliği sağlanmaya çalışılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmada Siirt ili merkez ilçesindeki ilkokul ve ortaokullarda çalışan tüm sınıf ve branş öğretmenleri evren olarak kabul edilmiştir. Araştırmanın örneklemini olarak seçkisiz örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilen ve random örnekleme yöntemine başvurulmuştur. Seçkisiz örnekleme yöntemleri, örneklemin evreni temsil etme gücünün yüksek olduğu bir yöntemdir. Bu yöntemde örnekleme birimlerinin örnekleme seçilme olasılıkları eşit ve bağımsızdır (Büyüköztürk ve Diğ., 2009, s. 84). Bu çalışmada Siirt ili merkezindeki tüm ilkokul ve ortaokullarda görev yapan öğretmenlere ulaşılmaya ve çalışmanın genellenebilirliği sağlanmaya çalışılmıştır. Yaklaşık 1500 öğretmenin %35’ine karşılık gelen bir katılımcı profiline ulaşılmış, eksik veya ilgisiz doldurulan görüşme formları elendikten sonra kalan 535 katılımcının görüşme formu değerlendirilmiştir. Aşağıdaki tabloda katılımcı profiline ilişkin bilgiler verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcı Profili

	DEĞİŞKEN TÜRÜ	N	%
CİNSİYET	BAY	363	67,9
	BAYAN	172	32,1
GÖREV ÜNVANI	ÖĞRETMEN	475	88,8
	YÖNETİCİ	60	11,2
OKUL KADEMESİ	İLKOKUL	276	51,6
	ORTAOKUL	259	48,4
ÜYE OLDUĞU SENDİKA	EĞİTİM BİRSEN	194	36,3
	EĞİTİM SEN	90	16,8
	TÜRK EĞİTİM SEN	21	3,9
	HİÇBİRİ	230	43,0
	SINIF ÖĞRT.	274	51,2
BRANŞ	FEN BL. ÖĞRT.	28	5,2
	MATEMATİK ÖĞRT.	34	6,4
	SOSYAL BİL. ÖĞRT.	22	4,1
	TÜRKÇE ÖĞRT.	38	7,1
	BÖTE ÖĞRT.	7	1,3
	DİĞER	132	24,7
	ALT SED	245	45,8
SED	ORTA SED	232	43,4
	ÜST SED	58	10,8
	1- 5 YIL	185	34,6
HİZMET YILI	6- 10 YIL	155	29,0
	11- 15 YIL	103	19,3
	16 - 20 YIL	28	5,2
	21 YIL VE ÜZERİ	64	12,0

Verilerin Analizi

Elde edilen veriler SPSS 15. Paket programda betimsel istatistikler, frekans ve yüzdelikler yoluyla analiz edilmiştir. Aynı zaman da nitel araştırmalarda başvurulan içerik analizi yoluyla irdelenmiştir. İçerik analizinde araştırma verileri araştırmacı ile beraber Siirt Eğitim Fakültesinde görevli başka bir eğitim bilimci öğretim görevlisi tarafından incelenmiş ve her iki araştırmacının ulaştığı temalar, alt temalar ve kategorilerde görüş birliği sağlandıktan sonra alt tema ve kategorilere son hali verilmiştir. Araştırma verilerinin iki ayrı akademisyen tarafından incelenmesi ve ortak tema, alt tema ve kategorilerde birleştirilmesi yoluyla araştırmanın iç tutarlılığı dolayısıyla güvenilirliği sağlanmaya çalışılmıştır.

Bulgular

Bu araştırma hem nicel hem de nitel özelliklere sahip karma bir çalışma örneğidir. Bu nedenle araştırmada öğretmen ve yöneticilerden alınan yazılı görüşme verilerinin analizinde nicel veriler için betimsel istatistikten; nitel veriler için de içerik analizinden yararlanılmış, elde edilen bulgular aşağıdaki alt başlıklarda toplanmıştır.

1. Öğretmenlerin 4+4+4 Eğitim Sistemi Hakkındaki Temel Düşüncelerine İlişkin Bulgular

İlkokul - ortaokul öğretmen ve yöneticilerinin 4+4+4 Eğitim Sistemi hakkındaki genel görüşlerini ortaya çıkaracak bulgular frekans ve yüzdelerle ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 2. Öğretmenlerin 4+4+4 Eğitim Sistemine İlişkin Temel Düşünceleri

	DEĞİŞKEN TÜRÜ	N	%
4+4+4 Eğitim Sisteminin Uygulanabilirliği	Sorun yaşamaktayım	312	58,31
	Kararsızım	144	26,9
	Sorun yaşamamaktayım	79	14,76
4+4+4 Eğitim Sistemine İlişkin Tutum	Olumsuz	256	47,85
	Kararsızım	127	23,73
	Olumlu	152	28,41
4+4+4 Eğitim sistemi...	Bilimseldir	64	12,0
	İdeolojiktir	194	36,3
	Hem bilimsel hem de ideolojiktir	173	32,3
	Fikrim yoktur	104	19,4
4+4+4 Eğitim Kutuplaşmaya yol açar	Evet	161	30,09
	Yorum yok	170	31,78
	Hayır	204	38,13
4+4+4 Eğitim Sisteminin Mesleki doyumu etkileme düzeyi	Olumlu etkiler	148	27,7
	Kararsızım	226	42,2
	Olumsuz etkiler	161	30,1
4+4+4 Eğitim Sisteminin Kalıcılığı	Evet	179	33,5
	Hayır	356	66,5

Tabloda da görüldüğü üzere katılımcıların %58'inin “sorun yaşadığı”, yaklaşık %15'inin sorun yaşamadığı, %26'sının da “kararsızım” düzeyinde kaldıkları bulgusuna ulaşılmıştır.

Katılımcıların %47'sinin yani yarıya yakınının yeni eğitim sistemi hakkında olumsuz bir tutuma sahip olduğunu belirttiği bulgusuna ulaşılırken, %28'inin de olumlu bir tutuma;%24'e yakınının da “kararsızım” düzeyinde kaldığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Katılımcıların %12'si “bilimsel” olduğu düşüncesinde, %36'sı “ideolojik”, %32'si hem ideolojik hem bilimsel olduğu düşüncesinde oldukları bulgusuna ulaşılırken; %19'unun da bu konuda fikir belirtmedikleri bulgusuna ulaşılmıştır.

Katılımcıların üçte biri yeni eğitim sisteminin kutuplaşmaya yol açacağı düşüncesinde oldukları, yaklaşık %22'sinin yorum belirtmediği, %38'inin de kutuplaşmaya yol açamayacağı kanaatinde oldukları bulgusu elde edilmiştir.

Katılımcıların yaklaşık %28'i yeni eğitim sisteminin mesleki doyumunu olumlu etkileyeceği düşüncesinde olduğu, yaklaşık %30'unun olumsuz etkileyeceğini düşündüğü,%42'sinin de “kararsızım” düşüncesinde olduğu bulgusu elde edilmiştir.

Katılımcıların büyük bir çoğunluğu(%66'sı) yeni eğitim sisteminin kalıcı olmayacağı düşüncesinde olduğu, %33'ünün kalıcı olacağı düşüncesinde oldukları bulgusuna ulaşılmıştır.

2. Öğretmenlerin Açık Uçlu Sorulara Dayalı Öznel Değerlendirmelerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde, açık uçlu sorulara verilmiş olan yanıtların içerik analizinde öğretmenlerin dile getirmiş oldukları tüm görüş ve yargılara en yüksekte en düşüğe kadar yer vermeye çalışılmıştır. Katılımcıların bir kısmının kendilerine sorulan sorulara çok geniş cevaplar verdikleri, bir kısmının da kısa birkaç cümle ile cevap vermeyi tercih ettikleri saptanmıştır. Görüşme verilerinin içerik analizi sonucunda ana tema, temalar ve temaların kapsamında olan kategorilere ulaşılmıştır. Ortaya çıkan temalar ve kategoriler frekans ve yüzdelerle tablolaştırılmıştır. Her bir tema ve kategori öğretmen görüşlerinden yapılan alıntılarla desteklenmiştir.

2.1. 4+4+4 Eğitim sisteminin güçlü yönlerine ilişkin bulgular

Katılımcılardan alınan verilerin içerik analizi sonucunda 4+4+4 eğitim sisteminin güçlü yönleri ana tema olarak belirlenmiş ve bu ana temanın altında öğretmen ve yönetici görüşleri dört alt temada belirlenmiştir. İçerik analizi sonucunda 4+4+4 eğitim sisteminin güçlü yönlerine ilişkin bulgular aşağıda tablolaştırılmıştır.

Tablo 3. 4+4+4 Eğitim Sisteminin Güçlü Yönlerine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Ana Tema	Görüşler	N	%
4+4+4 Eğitim Sisteminin Güçlü Yönleri	Güçlü bir yönünün olmadığını düşünenler	250	46.72
	Hem güçlü yönleri hem de zayıf yönleri olduğunu düşünenler	12	2.24
	Güçlü yönlerinin olduğunu düşünenler	157	29.34
	Fikrim yok diyenler ve boş bırakanlar	116	21.68

Görüşlerine başvurulmuş katılımcıların %46'sının 4+4+4 eğitim sisteminin güçlü bir yönü olmadığını düşündükleri, %29'unun 4+4+4 eğitim sisteminin güçlü yönleri olduğunu düşündükleri bulgusuna ulaşılmıştır. Katılımcıların %21'inin güçlü yönü hakkında herhangi bir görüş belirtmedikleri bulgusuna ulaşılmıştır. 157 öğretmen tarafından dile getirilen görüşlerden ortaya çıkan bulgulara yer verilmiştir. Aşağıdaki tabloda 4+4+4 eğitim sisteminin güçlü yönlerine ilişkin saptanan temalara yer verilmiştir:

Tablo 4. 4+4+4 Eğitim Sisteminin Güçlü Yönlerine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Ana Tema	Görüşler	N	%
4+4+4 Eğitim Sisteminin Güçlü Yönleri	Öğretim kademelerinin birbirinden ayrılması	126	80.25
	Kız çocuklarının ortaöğretime devamını sağlanması	12	7.64
	5. sınıftan itibaren branş öğretmenlerinin derse girmesi	92	58.59
	Seçmeli ders uygulamasının getirilmiş olması	17	10.82
	5. sınıftan itibaren öğrencilerin yeteneklerine göre mesleki eğitime yönlendirilmesini sağlanması	10	6.36
	Öğrencilerin hayata erken yaşta hazırlanmalarını sağlanması	17	10.82
	Meslek liselerinin önünün açılması	15	9.55
	Matematik dersine ayrılan ders saatinin artırılması	14	8.91
	Seçmeli derslerle din ve ahlak eğitiminin güçlendirilmesi	18	11.46
	Lisenin zorunlu hale getirilmesi	18	11.46
	Güçlü bir parti (iktidar) tarafından desteklenmesi	12	7.64

İçerik analizi sonucunda katılımcıların 4+4+4 eğitim sisteminin güçlü yönleri olarak büyük bir çoğunlukla öğretim kademelerinin birbirinden ayrılmış olmasını ve 5. sınıftan itibaren branş öğretmenlerinin derse girmesini güçlü yönleri olarak ifade etmişlerdir. Yine önemli sayıda öğretmenin lisenin zorunlu hale getirilmesini ve seçmeli ders uygulaması ile din ve ahlak eğitiminin güçlendirilmesini 4+4+4 eğitim sisteminin güçlü yönleri olarak kabul ettikleri saptanmıştır.

2.2. 4+4+4 eğitim sisteminin zayıf yönlerine ilişkin öğretmen görüşleri

Görüşlerine başvurulmuş katılımcıların hepsinin 4+4+4 Eğitim Sisteminin Zayıf Yönlerine İlişkin görüş beyan ettikleri bulgusuna ulaşılmıştır. Aynı görüşlerin çok sayıda öğretmen tarafından dile getirildiği bulgusuna ulaşılmıştır. Aşağıdaki tabloda öğretmenlerin dile getirdikleri görüşlerden içerik analizi sonucunda ortaya çıkan görüşlere yer verilmiştir.

Tablo 5. 4+4+4 Eğitim Sisteminin Zayıf Yönleri

Ana Tema	Görüşler	Kategoriler	N	%
4+4+4 Eğitim Sisteminin Zayıf Yönleri	İlkokul ve ortaokul binalarının ayrılmaması	İkinci kademe öğrencilerinin sabah çok erken derse başlaması; birinci kademe öğrencilerinin akşam karanlığında dersten çıkması	12	2.24
		İlkokul ve ortaokul öğrencilerinin ikili öğretimle aynı sınıf ortamını paylaşması	29	5.42
	Hazırbulunuşluk düzeyinin yetersiz olması	60 aylık çocukların okula çok erken yaşta başlaması	217	40.56
		5.sınıf öğrencilerinin ortaokul öğrenci grubuna alınması	33	6.16
	Uygulamadaki müfredatın öğrencilerin gereksinimlerine cevap verememesi		21	3.92
	Alt yapı yetersizliği	Okul ve sınıf ortamlarının fiziksel yetersizliği	45	8.41
		Öğretim materyali yetersizliği	37	6.91
	Dayatmacı, tepeden inme ve ideolojik bir anlayışla uygulamaya konmuş olması		97	18.13
	Ders yükünün artırılmış olması. Özellikle 5. sınıflarda günlük 8 saat ders işlenmesi		114	21.30
	1. sınıflarda okuma yazma öğretimine geç başlanması		109	20.37

4+4+4 Eğitim Sisteminin Zayıf Yönleri		Seçmeli derslerde kaynak eksikliğinin yaşanması	34	6.35
		Seçmeli derslerin okul yöneticilerinin iradesine kalmış olması	61	11.40
	Seçmeli dersler	Seçmeli derslerde dini eğitime ağırlık verilmiş olması	18	3.36
		Seçmeli derslerin fazla olması	11	2.05
		Öğretmenlerin dışarıda tutulması(bilgilendirme yapılmaması, görüş alınmaması)	29	5.42
		Anadilde eğitimin desteklenmiyor olması	24	4.48
		Sınıf öğretmenlerinin norm fazlası düşmesiyle branş öğretmeni olarak atanmaları	73	13.64
		Okul öncesi eğitimin zorunlu olmaktan çıkarılması	133	24.85
		12 yıllık zorunlu eğitimle okula devam etmek istemeyen öğrencilerin sınıf ve okul ortamında sorun olması	47	8.78
		İdari personelin günlük 11 saati aşan bir çalışma takvimine tabi kalmaları	54	10.09
		Pilot uygulaması yapılmadan yurt genelinde yaygınlaştırılması	88	16.44

Yukarıdaki tabloda belirtilmiş olan alt temalar ve bunların kapsamında yer alan birçok öğretmen tarafından dile getirildiği, hemen hemen öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun 4+4+4 eğitim sisteminin zayıf yönlerine ilişkin olarak birden çok zayıf yönden bahsettikleri bulgusuna erişilmiştir. Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin yetersiz olması, dayatmacı, tepeden inme ve ideolojik olarak uygulamaya konmuş olması, okuma yazmaya geç başlanması, 5. sınıflarda ders yükünün artırılmış olması, okul öncesi eğitimin zorunlu olmaktan çıkarılmış olması ve pilot uygulaması yapılmadan yurt genelinde yaygınlaştırılmış olması 4+4+4 eğitim sisteminin en çok üzerinde durulan zayıf yönleri olarak saptanmıştır.

2.3. 4+4+4 eğitim sisteminde 60 aylık çocukların ilkokula başlamalarına ilişkin öğretmen görüşleri

Öğretmenlerden alınan görüşme verilerinin analizinde 60 aylık çocukların ilkokula başlamalarına ilişkin öğretmen görüşlerinin; olumlu, olumsuz ve kararsız olmak üzere 3 ana başlıkta toplandığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Tablo 6. 4+4+4 Eğitim Sisteminde 60 Aylık Çocukların İlkokula Başlamalarına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Ana Tema	Alt Temalar	Görüşler	N	Toplam	%	
4+4+4 Eğitim Sisteminde 60 Aylık Çocukların İlkokula Başlamaları	Olumlu	Önceden ana okula gitmiş olması koşulu	3	16	2.99	
		Öğrencilerin erkenden okula adapte olmaları	8			
		Aile desteğinin sağlanması	3			
		Velilerin onayı	2			
	Olumsuz	Hazırbulmuşlukla İlgili Sorunlar	Fizyolojik yetersizlikler	187	513	95.88
			Tuvalet ihtiyacını karşılamadaki yetersizlikler	201		
			Bilişsel gelişimdeki yetersizlikler	149		
			Dil gelişimindeki yetersizlikler	63		
			Oyuna ve anne sevgisine olan ihtiyaç	113		
			Öz yeterlik algısının zedelenmesiyle ilgili sorunlar	76		
		Erken yaşlarda okula başlamanın sonraki dönemler için sorun yaratması	33			
		Okul öncesi eğitim almamanın doğuracağı sorunlar	124			
		Kalabalık sınıf ortamlarında yaşanacak sorunlar	69			
		60 aylık ve 80 aylık çocukların bir arada olmasından doğacak sorunlar	73			
Kararsız		6		1.12		

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü üzere, 60 aylık çocukların okula erken yaşta başlamalarını olumlu olarak karşılayan öğretmenlerin bazı gerekçelerle olumlu yaklaşıtları bulgusuna ulaşılmıştır. Tablodan da görüldüğü üzere, önemli bir çoğunluk çocukların erkenden okula adapte olmalarını sağladığını düşünmektedir. geri kalan öğretmenler ise, önceden ana okuluna gitmiş olması, aile desteği ve onayının sağlanması koşuluyla öğrencilerin okula 60 aylık iken başlamalarını olumlu buldukları bulgusuna ulaşılmıştır.

Aşağıda öğretmen görüşlerinden doğrudan alıntılara yer verilerek çok az sayıdaki öğretmenin öğrencilerin 60 aylık iken okula erken gitmelerine ilişkin olumlu yaklaşıtlara örnekler verilmiştir.

“Okula adapte olmaları açısından olumlu değerlendiriyorum.” (ÖĞRT.129)

“Olumlu değerlendiriyorum. çocuk ne kadar erken yaşta eğitim-öğretime başlarsa o kadar faydalı olur.” (ÖĞRT.142)

Yine aynı tabloda da görüldüğü üzere, katılımcıların büyük bir çoğunluğu (513 kişi=%95.88) 60 aylık çocukların okula erken başlamalarını olumsuz bulmaktadır. Öğretmenlerin özellikle çocukların tuvalet ihtiyacını karşılayamamadan, fizyolojik yetersiz-

liklerden, bilişsel gelişimdeki yetersizliklerden ve okul öncesi eğitim alamamalarından dolayı 60 aylık çocukların ilkokula başlamalarını doğru olarak kabul etmedikleri saptanmıştır.

2.4. 4+4+4 eğitim sisteminin yöneticilere getirdiği zorluklara ilişkin bulgular

Bu soruda ilkokul ve ortaokul yöneticilerine yeni eğitim sisteminin ne gibi zorluklar getirdiği ile ilgili soru sorulmuştur. Yazılı görüşme verilerinin içerik analizinin sonucunda bu soruda “4+4+4 Eğitim Sisteminin Yöneticilere Getirdiği Zorluklar” ana tema olarak belirlenirken bu ana temanın kapsamında bir yöneticinin birden çok sorunu dile getirdiği birden çok alt temaya ulaşılmış ve öğretmenlerin vermiş olduğu cevaplar aşağıdaki tabloda frekans ve yüzdelerle halinde verilmiştir.

Tablo 7. 4+4+4 Eğitim Sisteminin Yöneticilere Getirdiği Zorluklara İlişkin Bulgular

Ana Tema	Alt Temalar	N	%
4+4+4 Eğitim Sisteminin Yöneticilere Getirdiği Zorluklar	Günlük 12 saat çalışma zorunluluğu	23	38.33
	Seçmeli derslerle ilgili sorunlar	22	36.66
	Alt yapı ve öğretmen eksikliği	19	31.66
	İlkokul ve ortaokul kademelerinin aynı binada olması	24	40.00
	Hiçbir sorun yok	8	13.33

Görüşme verilerinin içerik analizi sonucunda ilkokul ve ortaokullarda idareci olarak çalışan 60 öğretmenin büyük bir çoğunluğunun günlük 12 saate yaklaşan bir mesaiye tabi olmak zorunda kalma, seçmeli derslerle ilgili sorunlar, alt yapı ve öğretmen eksikliği, ilkokul ve ortaokul kademelerinin aynı binada olması ve devamsızlıkla ilgili zorluklar yaşadıkları bulgusuna ulaşılmıştır. Ayrıca 8 okul yöneticisinin de 4+4+4 eğitim sisteminin uygulamaya konmasıyla herhangi bir sorun yaşamadığını belirttiği bulgusu elde edilmiştir.

2.5. 4+4+4 eğitim sistemi için getirilebilecek çözüm önerilerine ilişkin bulgular

Katılımcılara son olarak 4+4+4 eğitim sistemi ile ilgili sorunlara getirilebilecek çözüm önerilerine ilişkin düşünceleri sorulmuştur. Öğretmenlerin vermiş oldukları cevapların içerik analizi sonucunda “4+4+4 Eğitim Sistemi İçin Getirilebilecek Çözüm Önerileri” ana teması kapsamında aşağıdaki tabloda belirtilmiş olan alt temalara ulaşılmıştır. Hemen hemen tüm katılımcıların karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerileri sundukları, aynı çözüm önerilerinin katılımcılar tarafından sık sık dile getirildiği görülmüştür.

Tablo 8. 4+4+4 Eğitim Sistemi İçin Getirilebilecek Çözüm Önerilerine İlişkin Bulgular

Ana Tema	Temalar	N	%
4+4+4 Eğitim Sistemi İçin Getirilebilecek Çözüm Önerileri	Okula başlama yaşının yükseltilmesi	314	58.69
	Okul öncesi eğitimin zorunlu kılınması	268	50.09
	İlkokul ve ortaokul binalarının ayrılması	172	32.14
	5. sınıfın ilkokul kapsamına alınması	155	28.97
	Alt yapı eksikliğinin giderilmesi	143	26.72
	Sınıfların ay ve yaş durumuna göre oluşturulması	123	22.99
	Ekonomik yönden destekleme	112	20.93
	Oyun alanlarının oluşturulması	63	11.77
	Okula gitme saatlerinin düzenlenmesi	109	20.37
	5. sınıflarda ders saatlerinin azaltılması	97	18.13
	Eğitimde zorunluluğun kaldırılması	89	16.63
	İkili öğretim	73	13.64
	Sistemden vazgeçilmeli	61	11.40
	Derslik sayısının artırılması	48	8.97
	Hizmet içi eğitim düzenlenmesi	41	7.66
	Ortaokul türünün artırılması	34	6.35
	Ders içeriğinin değiştirilmesi	33	6.16
	Öğretmenlere yönelik iyileştirmeler yapılması	32	5.98
	Seçmeli derslerde düzenleme	27	5.04
	Siyasi ve ideolojik kaygılardan uzaklaşma	27	5.04
Pilot uygulama yapılması	24	4.48	
Anadilde eğitim reformu	22	4.11	
Açık öğretim	22	4.11	
Toplumun onay ve görüşlerinin alınması	19	3.55	
Akademik destek alınması	18	3.36	
Müfredatta düzenleme yapma	15	2.80	
Velilerin bilgilendirilmesi	13	2.42	

“4+4+4 Eğitim Sistemi İçin Getirilebilecek Çözüm Önerileri” başlığı altındaki temada öğretmenlerin dile getirmiş oldukları çözüm önerileri alt temalar halinde verilmiştir. Elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin büyük bir çoğunlukla “İlkokul ve ortaokul binalarının ayrılması”, “Sınıfların ay ve yaş durumuna göre oluşturulması”, “Ekonomik yönden destekleme”, “Okula başlama yaşının yükseltilmesi”, “okul öncesi eğitimin zorunlu kılınması”, “5. sınıfın ilkokul kapsamına alınması”, “Alt yapı eksikliğinin giderilmesi”, “okula gitme saatleri” şeklinde çözüm önerileri sundukları belirlenmiştir. Ayrıca birbirine yakın oranlarla “eğitimde zorunluluğun kaldırılması”, “5. sınıflarda ders saatlerinin azal-

tilması”, sistemden vazgeçilmesi”, “sistemden vazgeçilmesi”, “ikili öğretime geçilmesi” gerektiği yönünde çözüm önerileri dile getirilmiştir.

Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmada katılımcılara öncelikle 4+4+4 eğitim sistemine ilişkin çoktan seçmeli sorular sorulmuştur. Bu araştırmada elde edilen bulguların birbirini destekler nitelikte olması araştırmada kullanılan veri toplama aracının dolayısıyla araştırmanın güvenilirliğinin sağlanmasında önemli bir etkidir. Çünkü katılımcılara sorulan sorulara verilen cevaplar, bir sonraki sorunun cevaplarıyla tutarlı ve bir birbirini destekleyecek niteliktedir. Aşağıda birbirini destekleyen araştırma sonuçlarına yer verilmiştir. Katılımcılardan alınan verilerin betimsel istatistik analizleri sonucunda elde edilen bulgulardan hareketle, katılımcıların yaklaşık yarısının “sorun yaşadığı”, yaklaşık dörtte birinin “kararsızım” düzeyinde kaldığı ve çok az bir bölümünün sorun yaşamadığını belirttiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçtan hareketle, öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun 4+4+4 eğitim sistemini uygularken sorun yaşadığı, çok az bir bölümünün sorun yaşamadığı söylenebilir.

Katılımcıların yarıya yakınının yeni eğitim sistemi hakkında olumsuz bir tutuma sahip olduğunu belirttiği bulgusuna ulaşılırken, %28’inin de olumlu bir tutuma %24’e yakınının da “kararsızım” düzeyinde kaldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin yaklaşık yarısının 4+4+4 eğitim sistemine karşı olumsuz bir tutuma sahip olmaları, sorun yaşamayla ilgili daha önceki soruda öğretmenlerin dile getirdikleri sorun yaşama sonucuyla açıklanabilir. 4+4+4 eğitim sistemini uygulamada sorun yaşayıp yaşamadığı sorusuna öğretmenlerin yarısından fazlasının “sorun yaşadığını” ve 4+4+4 eğitim sistemine karşı tutumun sorulduğu soruya öğretmenlerin yaklaşık yarısının “olumsuz tutuma” sahip olduğunu belirtmesi ile öğretmenlerin 4+4+4 eğitim sistemi hakkında ortak bir yargıya sahip olduğu söylenebilir. Ancak bu kanaatin olumsuz bir nitelikte olduğu söylenebilir.

4+4+4 eğitim sistemini ideolojik bulma ile ilgili soruya katılımcıların çok azının “bilimsel”, yaklaşık üçte birinin ideolojik olduğu, yine yaklaşık üçte birinin hem ideolojik hem bilimsel olduğu düşüncesinde olduğu şeklinde cevap verdikleri saptanmıştır. Katılımcıların üçte birinin yeni eğitim sisteminin kutuplaşmaya yol açacağı düşüncesinde oldukları, yaklaşık %38’inin de kutuplaşmaya yol açamayacağı kanaatinde oldukları saptanmıştır. Katılımcıların büyük bir çoğunluğunun (%66’sı) yeni eğitim sisteminin kalıcı olmayacağı düşüncesinde oldukları saptanmıştır. Bu sonuç ile yıllardan beridir sürekli değiştirilen, bir türlü kalıcı bir zemine oturmayan, çoğu zaman siyasi ve ideolojik anlayışlara bağlı olarak şekil alan eğitim sistemimizin geçmişinden günümüze olan yapısından dolayı bu kanaate sahip oldukları söylenebilir. 4+4+4 eğitim sisteminin uygulayıcıları olarak öğretmenlerin bu genel yargılara sahip olmaları, dikkate alınması gereken bir husustur. Bu sonuçlardan hareket ile 4+4+4 eğitim sisteminin uygulamaya konmasına karar veren yönetici ve teorisyenler ile uygulayıcıların aynı paralel düşüncelerde olmadıkları, teori ile pratiğin büyük bir çoğunlukla birbiriyle uyuşmadığı söylenebilir.

Katılımcılara 4+4+4 eğitim sisteminin “güçlü yönleri”, “zayıf yönleri”, “karşılaşılan sorunlar”, “çocukların erken yaşta okula başlamaları”, “yöneticilerin karşılaştıkları so-

runlar” ve “4+4+4 eğitim sistemine yönelik getirilebilecek çözüm önerileri” başlıkları altında açık uçlu sorular sorulmuştur. Katılımcıların bu sorulara vermiş oldukları cevaplar içerik analizi yoluyla incelenmiştir. Her bir soruda ana tema, alt temalar ve alt temalara bağlı kategorilere ulaşılmıştır.

4+4+4 eğitim sisteminin “güçlü yönleri”ne ilişkin soruda, katılımcılardan alınan verilerin içerik analizi sonucunda 4+4+4 eğitim sisteminin güçlü yönleri ana tema olarak belirlenmiş ve bu ana temanın altında dört tema belirlenmiştir. Görüşlerine başvuru katılımcıların yaklaşık yarısının 4+4+4 eğitim sisteminin güçlü bir yönü olmadığını düşünmesine karşın, %29’unun 4+4+4 eğitim sisteminin güçlü yönleri olduğunu düşündüğü ve %21’inin güçlü yönü hakkında herhangi bir görüş belirtmedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın hem nicel hem de nitel sonuçlarının birbirini destekler nitelikte olması araştırmanın güvenilirliğinin bir kanıtı olarak da kabul edilebilir.

İçerik analizi sonucunda katılımcıların 4+4+4 eğitim sisteminin güçlü yönleri olarak büyük bir çoğunlukla öğretim kademelerinin birbirinden ayrılmış olmasını ve 5. sınıftan itibaren branş öğretmenlerinin derse girmesini güçlü yönleri olarak ifade etmişlerdir. Öğretim kademelerinin birbirinden ayrılmış olması, özellikle farklı gelişim çağındaki ilkokul ve ortaokul öğrencilerinin aynı ortamı paylaşmaması ve ilkokul öğrencilerinin erinlik dönemine girmeye başlamış olan ortaokul öğrencileri arasında birçok sıkıntıyı yaşamaktan kurtulmuş olmaları sonucunu verecektir. Kaya (2011) tarafından yapılan çalışmada, 4+4+ kesintili zorunlu eğitime geçilmesinde yaşları büyük çocuklarla aynı okul bahçesini paylaşmanın küçük öğrencilere bir hayli güç gelmesi ve küçük yaştaki öğrencilerin okul bahçesi ve koridorlarında sık sık yaralanmaları, okulun lavaboları, sınıf tahtaları... vb. araç ve gereçlerin küçük öğrenciler için dizayn edilmemesi ve ilköğretime yeni başlamış bir çocuk ile ergenlik dönemini yaşayan ilköğretim 8. Sınıftaki bir öğrenci aynı bahçeyi ve koridoru paylaşmak zorunda kalmış olmasının doğurduğu zorluklar gerekçe olarak gösterilmiştir. Eğitim Bir-Sen (2013) tarafından 1. yılını dolduran 4+4+4 eğitim sistemi hakkında yapılan izleme ve değerlendirme çalışmasında görüşülen yönetici, öğretmen ve velilerin ilköğretim okullarının ilk ve ortaokul olarak ayrışmasını, benzer yaş gruplarının aynı okula devam etmesini ve fiziki ortamı kullanmasını genel olarak olumlu karşıladıkları, ancak çalışmanın uygulandığı tüm illerde ilk ve ortaokulların tamamen ayrıştırılmadığı saptanmıştır. Yine önemli sayıda öğretmenin lisenin zorunlu hale getirilmesini ve seçmeli ders uygulaması ile din ve ahlak eğitiminin güçlendirilmesini 4+4+4 eğitim sisteminin güçlü yönleri olarak kabul ettikleri saptanmıştır. Eğitim Bir-Sen (2013) tarafından yapılan aynı çalışmada, yönetici, öğretmen ve velilerin çoğunluğunun seçmeli ders uygulamasını olumlu karşıladıkları, özellikle, Kur’an-ı Kerim ve Hz. Muhammed’in Hayatı derslerinin veliler tarafından olumlu karşılandığı belirlenmiştir. MEB tarafından 4+4+4 şeklinde kademelendirme yapılmasının 2010 yılında yapılan Milli Eğitim Şurası kararlarına dayandığı belirtilmiştir. Yapılan alan yazın taramasında gelişmiş olarak kabul edilen birçok dünya ülkesinde öğretim kademelerinin 4+4+4 eğitim kademeleriyle paralel olacak biçimde, Hollanda’da 6+2+4, Japonya’da 6+3+3, Rusya’da 4+5+2, Fransa’da 5+4+3 şeklinde ve daha birçok ülkede birbirinden bağımsız üçlü öğretim kademelerine

ayrıldığı tespit edilmiştir. Dolayısıyla birbirinden bağımsız öğretim kademelerine ayırma kararı ve uygulamasının oldukça isabetli olduğu söylenebilir. Zaten yeni yapıda, hedeflenen esnek program anlayışı ve çocukların gelişim özellikleri esas alınarak kademelen-dirmenin yapıldığı; ilk dördün, çocuğun okula alıştığı ve temel becerileri kazandığı evre, İkinci dördün, çocuğun yeteneklerini sınadığı ve geliştirdiği bir kademe olduğu, üçüncü dördün ise çocuğun yetenek, gelişim ve tercihleri doğrultusunda genel eğitim veya mesleki ve teknik eğitim alacağı kademe olduğu vurgulanmıştır (MEB, 2012, 12).

4+4+4 Eğitim Sisteminin Zayıf Yönlerine İlişkin soruda, görüşlerine başvurulana katılımcıların hepsinin 4+4+4 eğitim sisteminin zayıf yönlerine ilişkin görüş beyan ettikleri, aynı görüşlerin çok sayıda öğretmen tarafından dile getirildiği saptanmıştır. Bu soruda 4+4+4 Eğitim Sisteminin Zayıf Yönleri ana tema olarak belirlenmiştir. Bu ana temanın kapsamında alt temalar ve alt temalar altında yer alan kategorilerin birçok öğretmen tarafından dile getirildiği, hemen hemen öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun 4+4+4 eğitim sisteminin zayıf yönlerine ilişkin olarak birden çok zayıf yönden bahsettikleri saptanmıştır. Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin yetersiz olması, okul binalarının ayrılmamış olması, dayatmacı, tepeden inme ve ideolojik olarak uygulamaya konmuş olması, okuma yazmaya geç başlanması, 5. sınıflarda ders yükünün artırılmış olması, okul öncesi eğitimin zorunlu olmaktan çıkarılmış olması ve pilot uygulaması yapılmadan yurt genelinde yaygınlaştırılmış olması 4+4+4 eğitim sisteminin en çok üzerinde durulan zayıf yönleri olarak saptanmıştır. Eğitim-Bir-Sen (2013) tarafından yapılan çalışmada, aynı binada ya da okul ortamında birden fazla okulun bulunmasının önemli bir sorun olduğu, belirlenmiştir. Yine aynı çalışmada, 4+4+4 eğitim sistemini olumlu bulup destek verenler de dâhil olmak üzere, katılımcıların çoğunun ders saatlerinin artırılmasını eleştirdikleri, özellikle beşinci sınıf öğrencilerinin günde yedi veya sekiz saat ders almaya hazır olmadıkları ve öğleden sonraki son saatlerde çok sıkıldıkları katılımcıların görüşleri ile ortaya çıkmıştır. Külekçi (2013) tarafından yapılan çalışmada 4+4+4 kesintili zorunlu eğitim sisteminin birleştirilmiş sınıflarda öğrenci sayısının azalmasına bağlı olarak az da olsa olumlu katkısı olduğu ama çoğunlukla okul yaşının düşürülmesi, fiziki altyapının yetersiz olması, öğretmenlerin iş yükünü arttırdığı şeklinde olumsuz yönde etkilediği sonucuna varılmıştır.

4+4+4 Eğitim Sisteminde 60 Aylık Çocukların İlkokula Başlamalarına İlişkin öğretmen görüşlerinin 3 ana başlıkta toplandığı görülmüştür: Bunlar; olumlu yaklaşanlar, olumsuz bulanlar ve kararsız kalanlar şeklinde alt temalarda toplanmıştır. 60 aylık çocukların okula erken yaşta başlamalarını olumlu olarak karşılayan öğretmenlerin çocukların erkenden okula adapte olmalarını sağladığı gerekçesiyle, aile desteği ve onayının sağlanması koşuluyla öğrencilerin okula 60 aylık iken başlamalarını olumlu buldukları saptanmıştır. Katılımcıların büyük bir çoğunluğu 60 aylık çocukların okula erken başlamalarını olumsuz bulmaktadır. Öğretmenlerin özellikle çocukların tuvalet ihtiyacını karşılayamamadan, fizyolojik yetersizliklerden, bilişsel gelişimdeki yetersizliklerden ve okul öncesi eğitim alamamalarından dolayı 60 aylık çocukların ilkökula başlamalarını doğru olarak kabul etmedikleri görülmüştür. Öğretmenler tarafından dile getirilen kay-

gılara benzer düşüncelerin eğitim ve gelişim uzmanları tarafından da dile getirildiği görülmüştür. AÇEV (2012) tarafından dile getirilen öneri niteliğindeki bildiriye henüz okul öncesi eğitim almamış olma, okuma yazma, basit sayısal işlemleri yapabilme gibi temel becerilerin öğretimine hazır olamama, giyinme - soyunma, tuvalet, temizlik, yemek gibi özbakım becerilerindeki yetersizliklerden dolayı öğrencilerin okula erken yaşta başlamalarının doğru olmayacağı dile getirilmiştir. ERG (2012) tarafından yapılan bir araştırma sonucunda, erken yaşta okula giden öğrencilerin sayısının fazla olmasından dolayı, bölgeler, iller ve ilçeler arasında eşitsizliklerin görülmesine, fiziksel mekan ve öğretmen sıkıntılarının yaşanma ihtimali üzerinde durulmuştur. Eğitim -Bir- Sen tarafından yapılan çalışmada okula başlama yaşının erkene çekilmesinin ve 66 ay olarak düzenlenmesinin, genel olarak okul yöneticileri, öğretmenler ve veliler tarafından olumlu karşılanmadığı, çocukların uyum konusunda birçok sorunu yaşadıkları, okulun açıldığı dönemde çocukların okula gelmek istemedikleri, sınıf ve okul kurallarını kavramakta zorlandıkları, oyun çağında oldukları, öz bakım ve tuvalet alışkanlıkları konusunda eksiklikleri olduğu belirlenmiştir. Aynı çalışmada çalışmaya katılan öğretmen ve yöneticilerin, 66 ay ve daha küçük çocukların, oyun ve etkinlikler süresince diğer yaşça büyük öğrencilerle birlikte hareket ettiklerini ancak okuma yazma etkinliklerinde motivasyonlarının düşük olduğunu belirttikleri, bu öğrencilerin büyük çocuklara göre daha fazla sıkıldıkları, daha fazla fiziksel eksiklik gösterdikleri, kalem tutmakta zorlandıkları, okul kültürüne ilişkin davranış ve bilince sahip olmadıkları, diğerlerine göre daha yavaş ilerledikleri ve geride kaldıkları katılımcılar tarafından dile getirilmiştir.

İlkokul ve ortaokul yöneticilerine yeni eğitim sisteminin ne gibi zorluklar getirdiği ile ilgili soru sorulmuştur. Yazılı görüşme verilerinin içerik analizinin sonucunda bu soruda “4+4+4 Eğitim Sisteminin Yöneticilere Getirdiği Zorluklar” ana tema olarak belirlenirken bu ana temanın kapsamında yöneticilerin birden çok sorunu dile getirdiği, alt temalara ulaşılmıştır. Görüşme verilerinin içerik analizi sonucunda ilkökul ve ortaokullarda idareci olarak çalışan 60 öğretmenin büyük bir çoğunluğunun günlük 12 saate yaklaşan bir mesaiye tabi olmak zorunda kalma, seçmeli derslerle ilgili sorunlar, alt yapı ve öğretmen eksikliği, ilkökul ve ortaokul kademelerinin aynı binada olması ve devamsızlıkla ilgili zorlukları yaşadıkları bulgusuna ulaşılmıştır. Ayrıca 8 okul yöneticisinin de 4+4+4 eğitim sisteminin uygulamaya konmasıyla herhangi bir sorunu yaşamadığını belirttikleri saptanmıştır.

Katılımcılara son olarak 4+4+4 eğitim sistemi ile ilgili sorunlara getirilebilecek çözüm önerilerine ilişkin düşünceleri sorulmuştur. Öğretmenlerin vermiş oldukları cevapların içerik analizi sonucunda “4+4+4 Eğitim Sistemi İçin Getirilebilecek Çözüm Önerileri” ana teması kapsamında hemen hemen tüm katılımcıların karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerileri sundukları, aynı çözüm önerilerinin birçok katılımcı tarafından sık sık dile getirildiği görülmüştür.

“4+4+4 Eğitim Sistemi İçin Getirilebilecek Çözüm Önerileri” başlığı altındaki temada öğretmenlerin dile getirmiş oldukları çözüm önerileri alt temalar halinde verilmiştir.

Elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin büyük bir çoğunlukla “İlkokul ve ortaokul binalarının ayrılması”, “ Sınıfların ay ve yaş durumuna göre oluşturulması”, “Ekonomik yönden destekleme”, “Okula başlama yaşının yükseltilmesi”, “ okul öncesi eğitimin zorunlu kılınması”, “5. sınıfın ilkokul kapsamına alınması”, “Alt yapı eksikliğinin giderilmesi”, “okula gitme saatlerinin düzeltilmesi” şeklinde çözüm önerileri sundukları belirlenmiştir. Ayrıca birbirine yakın oranlarla “eğitimde zorunluluğun kaldırılması”, “5. sınıflarda ders saatlerinin azaltılması”, sistemden vazgeçilmesi”, “ikili öğretime geçilmesi” gerektiği yönünde çözüm önerileri dile getirilmiştir. Aslında dile getirilen çözüm önerilerinin daha önceden dile getirilmiş olan sorunlarla paralel olduğu, öğretmenlerin bir yıllık uygulama sonunda karşılaştıkları olumsuzlara yönelik olduğu söylenebilir.

Yukarıda ortaya çıkan sonuçlardan hareketle, aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

- Okul öncesi eğitim her halükarda zorunlu eğitim kapsamına alınmalı
- İlkokula başlama yaşı en az 66 aylık olacak biçimde yükseltilmeli.
- Okullardaki fiziki altyapı bir an önce giderilmeli.
- 5. sınıflardaki fazla ders yükü azaltılmalı.
- Okul binaları ilkokul ve ortaokul olacak biçimde birbirinden ayrılmalı. Okullardaki sıra, masa ve lavabolar öğrencilerin yaş ve gelişim dönemlerine uygun olacak biçimde yeniden yapılandırılmalı.
- İlkokul ve ortaokullarda okul yönetimleri birbirinden ayrılmalı. Aynı ortamı paylaşan okullarda okul idarecileri arasında çalışma saatleri mesaiye uygun bir biçimde yeniden paylaşılmalı.
- Branş derslerdeki öğretmen açığı biran önce giderilmeli.
- 4+4+4 eğitim sistemi hakkında öğretmenlerin önemli bir çoğunluğunun olumsuz bir yargıya sahip oldukları saptanmış olduğundan öğretmenlere zaman zaman yeni eğitim sistemi hakkında güncellenmiş şekilde hizmet içi eğitim ve bilgilendirme çalışmalarının yapılması gerekir.
- Seçmeli ders seçimi sadece okul idaresine bırakılmamalı, öğrenci ve veli görüşü ve isteği dikkate alınmalı.

KAYNAKÇA

- Balcı, A.(2009). *Sosyal bilimlerde araştırma*. Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş. ve Diğ. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş. (2004). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Yay.
- Eğitim-Bir-Sen, (2013). Birinci yılını dolduran 4+4+4 eğitim sistemine ilişkin en kapsamlı izleme ve değerlendirme çalışması, www.egitimbirsen.org.tr
- ERG /Eğitim Reformu Girişimi, (2012). 4+4+4 düzenlemesi ile neler değişti? yeni sisteme geçişte neler değişti?,

- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yay.
- Kaya, A, (2011). Kesintisiz eğitimin okul yönetimi, öğretmenler ve öğrenciler üzerindeki sosyo-psikolojik etkilerine ilişkin bir değerlendirme, *Eğitime Bakış Dergisi*, 7(21), 11-19.
- Külekçi, E. (2013). 4+4+4 eğitim sistemi kapsamında birleştirilmiş sınıf uygulamasına ilişkin öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 369-377.
- MEB (2012), http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular2012/12Yil_Soru_Cevaplar.pdf
- http://www.acev.org/docs/default-document-library/yeni_kanun_teklifi_okul_onesi_egitim.pdf